catalunya construeix

a destacar

L'IMMOBLE
Els treballadors de la companyia disposen d'un espai més lluminós amb vistes al mar

EL PRESIDENT
Salvador Gabarró: "L'edifici facilita el treball en equip i agilitza els tràmits"

L'ARQUITECTA
Benedetta Tagliabue destaca les senyes d'identitat de la nova Torre del Gas

LES OPINIONS
Els veïns del barri de la Barceloneta valoren la repercussió de les instal·lacions

Una obra singular

Nova seu corporativa de Gas Natural,
un referent arquitectònic per a Barcelona

Colonial gasNatural

Tecnologia, espai i lluminositat

Després de gairebé tres anys d'obres, el Grup Gas Natural ja té a punt la seva nova seu social. Un edifici modern i arquitectònicament trencador però profundament respectuós amb el seu entorn immediat, un barri de la Barceloneta habituat a la convivència entre petites cases i alts edificis. El complex permet, a més, agrupar tots els empleats de la companyia que treballen a Barcelona; un miler de professionals que des de fa poc més d'un any disposen d'un lloc de treball més espaiós i lluminós amb vistes al mar, mobiliari nou i maquinària d'última tecnologia. L'edifici també disposa de servei mèdic, un auditori amb capacitat per a 150 persones i una sèrie de pantalles repartides per l'edifici amb informació actualitzada al minut.

NOVA SEU DEL GRUP GAS NATURAL

Avantguarda sensible a l'entorn

L'edifici destaca pel seu volum asimètric i per la seva cobertura de vidre

M DAVID SABATÉ
Àrea Monogràfics

El Grup Gas Natural estrena nova seu social a Barcelona, un modern complex d'edificis marcat per una torre envidriada de 20 plantes i un espectacular voladís lateral que confereix a la construcció un aspecte reconeixible i singular. Referent inmediat de l'*skyline* barceloní, l'edifici, ubicat al barri de la Barceloneta, suposa un cert retorn de la companyia als seus orígens, ja que s'assenta en els mateixos terrenys on fa 165 anys va estar instal·lada la primera fàbrica de gas d'Espanya.

Així mateix, el nou edifici ha permès agrupar els gairebé 1.000 empleats del Grup Gas Natural que treballen a Barcelona i que fins ara ocupaven diferents immobles de la ciutat, entre ells l'històric edifici del grup situat a l'avinguda del Portal de l'Àngel, anterior seu social de la companyia des del 1985.

CARÀCTER AVANTGUARDISTA

Un dels elements que a simple vista crida més l'atenció del nou edifici és l'enorme voladís que sobresurt lateralment del volum principal, concretament entre les plantes cinquena i novena; un edifici horitzontal de 35 metres flotants que aporta una indiscutible personalitat pròpia al conjunt. Aquest consta d'un total de tres edificis: l'*edifici A*, que és el més alt, amb 20 plantes i 85 metres d'altura; el *B*, que inclou l'esmentat sortint; i el *C*, integrat per l'antic edifici Salvat –l'immoble de serveis tècnics que Gas Natural tenia a la zona i que ha estat remodelat i ampliat per tornar a acollir els serveis tècnics de la companyia–, i per un edifici annex de quatre plantes esglaonades en forma de cascada.

El complex té un total de 30.125 metres quadrats de superfície construïda: 22.000 metres quadrats corresponents a l'edifici principal i a l'original voladís, i 8.125 metres quadrats pertanyents a l'anomenat *edifici C*.

Com a dada destacable, els 85 metres de la torre principal de l'immoble es podran superar amb només 25 segons. Això és possible gràcies a un total de 18 ascensors (tres d'ells muntacàrregues) que arriben a una velocitat de 3,5 metres per segon i que faciliten la mobilitat dins de la seu. Completen el conjunt d'edificis tres plantes d'aparcament subterrani amb capacitat per a 553 vehicles; 19.355 metres quadrats que també inclouen nombroses places destinades als veïns del barri de la Barceloneta.

UN PROJECTE COMPARTIT

Aquest disseny tan peculiar és obra de Miralles Tagliabue EMBT Arquitectes Associats, format pels arquitectes Enric Miralles, que va morir el 2001, i la seva dona Benedetta Tagliabue, que ha assumit i liderat la finalització del projecte després de la mort del seu marit i company de feina.

Tots dos es van fer càrrec del disseny del nou edifici després que el seu projecte fos seleccionat a partir d'un concurs entre arquitectes de Barcelona celebrat el 1999. El jurat d'aquest certamen incloïa l'arquitecte en cap de l'Ajuntament de Barcelona, el director de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, un representant del Col·legi d'Arquitectes i dos catedràtics d'Arquitectura.

EL CONJUNT CONSTA DE TRES BLOCS CORONATS PER UNA TORRE DE 85 METRES D'ALTURA

UN ENORME SORTINT HORITZONTAL ES L'ELEMENT MÉS ESPECTACULAR DEL PROJECTE

DES DEL PRINCIPI S'HA VOLGUT INTEGRAR L'OBRA EN EL SEU CONTEXT

LA CONSTRUCCIÓ ESTÀ ENVOLTADA D'UNA ZONA ENJARDINADA OBERTA A TOTS ELS VEÏNS

LA PLAÇA INTERIOR UNEIX EL CARRER DEL DOCTOR AIGUADER AMB EL PARC DE LA BARCELONETA

EN HARMONIA AMB L'ENTORN

Una de les idees que Miralles i Tagliabue tenien clares des del principi és que la nova seu s'havia d'integrar perfectament en el seu entorn, on conviuen edificis alts i cases de dues o tres plantes al costat del mar. **"Hem aconseguit que l'edifici sorgeixi de la mateixa ciutat i s'hi integri. El miris per on el miris, encaixa perfectament amb les construccions que té al voltant",** explica Tagliabue. **"Això s'ha aconseguit amb les formes que hem donat al conjunt, que està format com per capes. No és mai simètric, és un conjunt de formes amb volums diferents recoberts d'una mateixa pell de vidre, que és la que unifica la totalitat",** afegeix.

CINC TIPUS DE VIDRE

En efecte, el conjunt arquitectònic està recobert per cinc tipus diferents de vidres tractats especialment que atorguen a la construcció una aparença canviant. Tagliabue afirma que la seva combinació **"persegueix un efecte deformador de la realitat. Els vidres estan col·locats d'una manera perfectament estudiada per aconseguir un efecte inesperat i sorprenent. Configuren la pell que cobreix l'edifici i que no és mai la mateixa, ja que canvia en funció de la llum, del temps que faci i del lloc des d'on s'observi. Es podria dir, per això, que l'edifici està en contínua metamorfosi".**

Tant la concepció dels diferents elements que formen el complex com la

LEO FACCIO

A dalt, diferents fases del procés de construcció de la nova seu de Gas Natural. A sota, imponent aspecte de l'edifici ja acabat i inaugurat oficialment la setmana passada.

cobertura envidriada de tots ells permeten que tots els espais de l'edifici tinguin vistes a la ciutat i llum directa de l'exterior; una llum que, al seu torn, es reflecteix en el mateix edifici per l'efecte mirall de la façana.

OBERT A LA CIUTADANIA

La integració arquitectònica de l'edifici a la Barceloneta també s'aprecia en el seu entorn més immediat, ja que la torre disposa al seu voltant d'una zona enjardinada perquè en puguin disfrutar tots els veïns del barri.

Així mateix, a la plaça interior que permet l'accés als diferents edificis hi ha un pas obert als vianants que connecta el carrer del Doctor Aiguader amb el parc de la Barceloneta. **"La complexitat de la seva planta permet que l'edifici estigui en relació amb la ciutat, ja que en cap moment suposa una barrera per al ciutadà. Al contrari, el convida a entrar-hi. A més** –sosté l'arquitecta–, **amb el seu entorn obert i pensat com si fos un parc públic, l'edifici li regala un espai a la ciutat".**

Cap detall del conjunt i de la seva ubicació i orientació és fruit de l'atzar. A través d'aquest pas públic s'entreveu al fons una característica imatge de la Torre de les Aigües, construcció d'estil modernista que constitueix un dels pocs edificis que es conserven drets del que va ser l'antiga fàbrica de gas.

SIMBOLISME LATENT

En aquest mateix sentit, la forma de la planta del complex té cert aspecte d'arc. **"Això és així** –aclareix l'arquitecta– **perquè de seguida ens vam adonar que el solar on s'havia d'ubicar l'edifici coincideix en línia recta amb l'Arc de Triomf del passeig de Sant Joan".**

L'edifici, suportat per una estructura de 3.500 tones de ferro, amaga altres símbols, uns de més clars i altres de més personals. La planta del complex, per exemple, recrea també, en certa manera, la forma de la papallona de Gas Natural. Així mateix, hi ha una part de l'edifici que quan es reflecteix sobre l'altra també evoca aquest símbol.

La construcció compta amb diferents elements que afavoreixen l'estalvi energètic. Els vidres de la façana, per exemple, tenen uns nivells d'aïllament tèrmic molt elevats.

D'altra banda, l'aire condicionat està subdividit en 54 unitats exteriors i 843 d'interiors, cosa que dóna flexibilitat al sistema i evita la producció innecessària de fred o calor.

APROFITAMENT DE LA LLUM NATURAL

Les noves instal·lacions també compten amb un sistema d'il·luminació automàtic en els seus 13.000 punts de llum, fet que permet evitar també una despesa innecessària d'energia.

D'aquesta manera, els llums de les diferents dependències de l'edifici no s'encendran si ja hi ha prou llum a l'exterior o si no hi ha presència física de persones a les sales.

L'edifici de quatre plantes està cobert de plaques fotovoltaiques que aprofiten l'energia solar per al conjunt del complex. Una nova seu del Grup Gas Natural, doncs, respectuosa amb el medi ambient, moderna, arquitectònicament avantguardista i oberta a l'entorn i als seus ciutadans.

l'apunt

LA MAQUETA HA ESTAT EXPOSADA A BERLÍN, MADRID I NOVA YORK

Reconeixement mundial

LA MAQUETA de la nova seu de Gas Natural es va exposar fa un parell d'anys al Museu d'Art Modern de Nova York, MOMA, dins de la mostra *On-site: New architechture in Spain*. L'exposició va atraure un milió de visitants entre el febrer i el maig del 2006. Una vegada finalitzada la mostra, el MOMA va adquirir la maqueta per a la seva col·lecció permanent d'arquitectura, cosa que reafirma la singularitat del projecte. Anteriorment, l'estiu del 2005, el projecte també va estar exposat a la galeria Aedes West de Berlín, la més prestigiosa d'Europa en el camp de l'arquitectura. La presència del projecte de la futura seu del Grup Gas Natural a la galeria berlinesa també ha estat molt significativa, ja que es tracta de la primera galeria fòrum privada d'Europa, on es poden veure regularment exposicions dels arquitectes més destacats del món. En aquest sentit, l'Aedes West va acollir una col·lecció dels principals projectes portats a terme per l'estudi Enric Miralles i Benedetta Tagliabue EMBT, entre els quals es va poder veure, a més de la nova seu, el Parlament d'Edimburg, el mercat de Santa Caterina de Barcelona, l'escola primària per a la fundació Vicky Sherpa de Kàtmandu o l'estació de metro ideada pels dos arquitectes per a la ciutat italiana de Nàpols. El projecte també va estar exposat recentment al Pavelló Villanueva del Jardí Botànic de Madrid.

l'entrevista

Salvador GABARRÓ | PRESIDENT DE GAS NATURAL

Segons l'acta presentada pel jurat que va decidir qui havia de ser el guanyador del concurs per a la nova seu de Gas Natural, la proposta de Miralles-Tagliabue constituïa **"una aposta de futur, un intent d'invenció d'una nova tipologia d'edifici en altura, altament representatiu que, al mateix temps, aporta espais públics de gran qualitat i que es conforma de manera orgànica en relació amb el context".** A més, també destaca que **"en els seus espais interiors, el conjunt d'edificis planteja una oferta rica, innovadora i altament flexible. En definitiva, la proposta es converteix en una amalgama de formes escalonades i en voladís situades en un gran espai verd".** Criteris més que suficients per resultar triomfadora i acabar sent orgull de constructors i habitants.

"Vocació mediterrània"

"El nostre model de negoci ja compta amb una llarga trajectòria"

El canvi i l'evolució d'una ciutat va íntimament lligat al relleu que imprimeixen els seus edificis emblemàtics. ¿Què representa per a Barcelona la nova seu corporativa de Gas Natural?

–Jo diria que reflecteix perfectament l'esperit emprenedor de Barcelona, que l'ha convertit en una de les ciutats més atractives del món. Mirar sempre endavant, plantejar-se nous reptes i reinventar-se cada cert temps. La ciutat va fent retocs a la seva fesomia i incorpora el millor de cada època sense perdre la seva personalitat. Són tots aquests trets els que, sens dubte, la nostra empresa comparteix amb la ciutat. A més, l'emplaçament de la nova seu, al front marítim de la ciutat, confirma la seva vocació mediterrània i d'internacionalització, sempre amb l'objectiu d'estar present en nous països als quals Gas Natural exporta des de fa temps un model de negoci que ja compta amb una llarga trajectòria.

–Les empreses són conscients que l'arquitectura dels seus edificis suposa un valor afegit en els elements que componen la seva identitat corporativa. Per això desitgen tenir les seves seus en edificis simbòlics i representatius que les diferenciïn de la resta. ¿Com transmet l'arquitectura del nou edifici la personalitat de Gas Natural?

–Tothom que ha intervingut en la concepció d'aquest edifici ha fet un treball encomiable però, sobretot, crec que el resultat mostra que tots han entès perfectament la idiosincràsia de la nostra empresa. Des del meu punt de vista, l'edifici té tres clars valors simbòlics. El primer de tots, la transparència, gràcies a la seva façana envidriada i els seus espais interiors diàfans, que expressa la nostra manera de ser, i també la de treballar, de forma ètica i constructiva, per ser cada vegada més útils a la societat. En segon lloc, la proximitat al mar, el Mediterrani, tot un símbol de comerç i expansió exterior que representa el nostre decidit impuls per aconseguir nous horitzons i les fites que aquesta companyia es proposa. I en tercera lloc, la ubicació, al mateix lloc on fa 165 anys va néixer aquesta companyia, perquè aquí es va construir la nostra primera fàbrica de gas i, per tant, tornem d'alguna manera als nostres orígens.

–¿Què es conserva de la filosofia inicial d'aquella empresa?

–La part més essencial. El 1843, dos emprenedors amb una extraordinària visió de futur van constituir la Sociedad

PER ALBERTO GONZÁLEZ

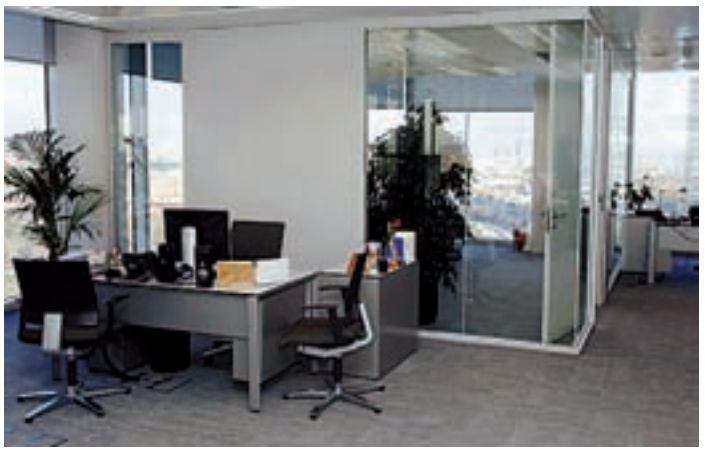

A la part superior, d'esquerra a dreta, el vestíbul d'entrada, un despatx i la sala del consell. A sota, l'auditori, ubicat sota el nivell del terra.

Catalana para el Alumbrado per Gas. I va ser en aquests mateixos terrenys on es va aixecar la primera fàbrica de gas manufacturat d'Espanya. Avui, 165 anys després, la companyia Gas Natural s'ha convertit en un referent mundial en el seu sector i acaba de presentar un ambiciós pla estratègic que permetrà projectar-la cap al futur amb la mateixa il·lusió i ambició de què van fer gala aquells dos pioners. Vam ser els primers a introduir el gas manufacturat a Espanya, després el gas natural, i també pioners a introduir la tecnologia dels cicles combinats per generar electricitat a partir del gas natural en aquest país. Així mateix, actualment estem fent un important esforç per introduir noves aplicacions del gas natural com són el seu ús com a combustible per a vehicles i en instal·lacions energètiques per als edificis, com a complement a l'energia solar.

–¿Com es traslladen a la nova seu els criteris de sostenibilitat de l'empresa?

–La preocupació pel medi ambient forma part del compromís de la nostra empresa i ha estat molt present durant la concepció d'aquesta nova seu. L'edifici presenta característiques que afavoreixen un gran nivell d'estalvi energètic: per exemple, els vidres de façana tenen nivells molt elevats d'aïllament tèrmic i d'insolació. L'aire condicionat està subdividit en 54 unitats exteriors i 843 unitats interiors, per tenir la màxima flexibilitat i evitar la producció innecessària de fred o calor. Un altre exemple és el sistema de control d'il·luminació automàtic en els seus 13.000 punts de llum, que té la missió d'evitar despesa energètica innecessària: no es dóna il·luminació si hi ha llum exterior o si no hi ha presència física de persones.

–¿Ha estat el criteri d'un augment de la funcionalitat l'únic que ha portat la companyia a reunir tot el seu personal en aquest edifici?

–Hi ha diversos factors que van influir a l'hora de prendre la decisió de construir una nova seu social però, efectivament, la recerca de més funcionalitat va pesar molt. Fins a aquest moment, els empleats estaven repartits en diverses oficines de la ciutat, a més de la nostra seu històrica situada a l'avinguda del Portal de l'Àngel. La reunió de tots els treballadors en un sol recinte, com s'ha demostrat en aquests primers mesos de funcionament, ens facilita molt la feina en equip, agilitza els tràmits, s'eliminen costos ja innecessaris i, en definitiva, possibilita que tots ens vegem les cares i ens coneguem una mica millor, cosa que en general afavoreix un millor entorn laboral.

FUNCIONALITAT

"L'edifici facilita el treball en equip, agilitza els tràmits i elimina costos ja innecessaris"

"Possibilita que tots ens vegem les cares i ens coneguem millor, cosa que facilita un entorn laboral favorable"

–¿Com han acollit els veïns de la Barceloneta aquesta nova construcció i què ha suposat per a la configuració urbana del barri?

–Malgrat tractar-se d'un edifici amb unes característiques úniques, crec que aquest ha passat en molt poc temps a integrar-se i a formar part del barri en tots els sentits. L'arribada de 1.000 treballadors a un barri petit i amb una personalitat tan pròpia com aquest no era fàcil. Però penso que el trasllat i la presa de contacte amb el nou espai han estat modèlics, amb grans dosis d'il·lusió per part de tots.

La convivència amb la gent del barri ha estat des del principi molt bona i, a més, és innegable que la nostra presència ha contribuït a dinamitzar-lo, sobretot en aspectes com la restauració, el comerç i els serveis. En definitiva, estem orgullosos de com la Barceloneta ens ha acollit i de com ens hi hem integrat.

Des del punt de vista arquitectònic, el projecte d'Enric Miralles i Benedetta Tagliabue resol perfectament el tema de la integració d'un gratacel amb un barri de cases baixes. El mateix edifici no suposa cap barrera, al contrari, s'obre al barri amb la seva plaça pública i l'integra gràcies al pas inferior entre els edificis, que permet accedir directament a l'altre costat de l'illa.

–Finalment, ¿quins criteris va tenir en compte l'empresa per escollir l'equip d'arquitectes que ha portat a terme el projecte?

–El projecte de la nova seu es va forjar en un concurs entre arquitectes de Barcelona que va guanyar l'estudi Miralles Tagliabue EMBT Arquitectes Associats. Des del primer moment vam ser molt entusiastes del projecte ideat per Enric Miralles. Carregat de simbolisme i perfectament integrador amb l'entorn, suposava, a més, una aportació històrica de l'arquitecte i de la companyia a la ciutat, ja que per a Miralles es tractava del seu primer gratacel, i també el primer a la seva ciutat natal.

Després de la seva trista mort, la seva dona, Benedetta Tagliabue, va agafar les regnes del projecte i crec que el resultat final, tot i ser altament fidel a la idea original, s'ha vist enriquit a més per les valuoses aportacions de l'arquitecta.⊙

l'entrevista

Benedetta TAGLIABUE

ARQUITECTA RESPONSABLE DE LA TORRE DEL GAS

"Es una pell gairebé mimètica que funciona com calidoscopi"

ORGRUMAN

www.grupogruman.com

Felicita el Grup Gas Natural per la inauguració de la nova seu social a Barcelona i agraeix la confiança dipositada en el nostre grup per participar en la seva construcció.

Construcció i Edificació, Rehabilitació de Patrimoni Historicoartístic, Manteniments Preventius, correctius, Normatius, Modificatius, Manteniment integral de Neteja, Neteges tècniques industrials, Jardineria, Seguretat, Promoció, Immobiliària.

902 11 63 55

PER ALBERTO GONZÁLEZ

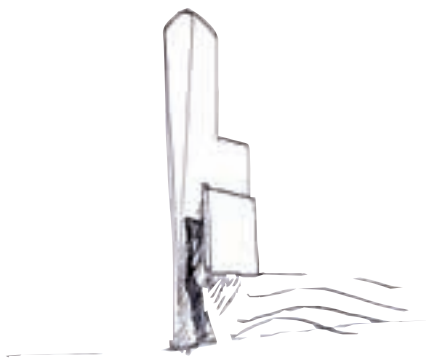

Creativitat sobre plànol

El concurs obert per Gas Natural el 1999 per trobar qui donés forma a la seva futura seu corporativa tenia diversos requisits. Entre ells, que el projecte guanyador respectés la història de l'empresa i reflectís el seu caràcter. Nou anys després, l'edifici és una realitat sota la firma Miralles-Tagliabue. Un repte per a l'estudi d'arquitectes que, després de la mort de Miralles, va haver d'abanderar la seva dona. Una milanesa plena de vida que es presenta a l'entrevista en bicicleta.

No recordo quina planta era, però era molt amunt. A través de la paret envidriada del despatx teníem una vista zenital de les regueres de cotxes que la ciutat engolia i, al mateix temps, anava escopint a través de la Ronda Litoral. Just al davant, les dues torres de la Vila Olímpica i, darrere, els blocs de vivendes i oficines del Fòrum. **"Amb aquestes vistes mai et sorprèn el temporal de pluja, perquè ja el veus venir de lluny",** fa broma Benedetta Tagliabue. Mira cap a fora i està callada durant uns segons, delectant-se amb l'espectacle. Se n'ha de sentir orgullosa.

–¿Què pensa?

–Mira cap allà. Es pot veure la Torre Agbar, obra de l'arquitecte Jean Nouvel, un exemple típic de l'edifici alt i individual, la seva imatge és sempre la mateixa, es miri des d'on es miri. En casos com aquest, el símbol urbà que es proposa és tan fort que t'obliga a estar-ne molt segur i convençut.

Aquesta no és la manera de treballar del nostre despatx. Sempre hem preferit la multiplicitat de la ciutat, la integració de la construcció en el seu entorn… Al començar a pensar com seria la Torre del Gas vam decidir que volíem que no transmetés un únic missatge. Per això vam començar a treballar amb volumetries, en una zona complexa de la ciutat: tenim la Ronda Litoral a un costat, el mar a l'altre, la trama de la Barceloneta, les vistes de Montjuïc, la relació visual amb l'Arc del Triomf... I havíem de condensar tota aquesta complexitat en un sol edifici.

–Complexitat i simbolisme.

–L'edifici acull una geometria diversa que, en el fons, es correspondria amb una de les formes que pot adoptar el gas: vindria a ser una flama que, segons des d'on es miri o del moment del dia, ofereix una imatge diferent.

–¿Quina importància té el tipus de revestiment en aquest efecte?

–Absoluta. Aquesta és la primera vegada que fem una façana completament de vidre. Però vam creure que, en aquesta ocasió, era necessari crear una pell única per revestir aquesta volumetria complexa. D'aquesta manera, encara que fos un edifici fragmentat, seria fàcil reconèixer que les diferents parts pertanyen a un tot.

–Un revestiment que, a més, li infon vida...

–Sí. Perquè, teníem la intuïció que s'havia de convertir en una pell gairebé mimètica, que es confongués amb l'entorn. I aquesta és precisament una de les propietats d'aquest vidre emmirallat: reflecteix el que l'envolta. Però, com que ha estat voluntàriament deformat, ho fa d'una manera sorprenent, funcionant com un calidoscopi.

–Els empleats no es queixaran d'un entorn de treball lúgubre...

–Aquest és el luxe fonamental: normalment, els edificis alts tenen una gran profunditat, fet que dificulta que totes les zones de treball estiguin a prop de la façana. En aquest cas, el disseny de la construcció i el fet de tenir tanta façana permeten que moltes vegades es pugui treballar amb llum natural, envoltats de cel i ciutat. Això ha suposat un cost afegit a la construcció de l'edifici, però també un gran profit per a qui treballa dins, a més de suposar un estalvi d'energia.

–¿Una façana tan lleugera no resta resistència a l'edifici ?

–No. Els ossos de l'edifici són fonamentals. I aquesta és una estructura molt forta, bastant excepcional i molt ben pensada per Julio Martínez Calzón, part essencial de l'equip; la seva perícia ha estat bàsica perquè el projecte es pogués portar a la pràctica.

–¿Tan excepcional per convertir-se en un nou emblema per a la ciutat de Barcelona?

–Això em diuen algunes persones. Aquest no és un edifici que s'imposi en la distància, sinó que es mimetitza amb la ciutat. Però quan el veus de prop, et sorprèn.

–No crec que sigui estrictament necessari ser molt alt per constituir-se com a símbol...

–La nova seu de Gas Natural és en realitat un edifici baix, si el comparem amb alguns dels que s'han aixecat últimament a la ciutat. Però hem intentat que en determinats punts hi hagi una percepció d'una grandíssima verticalitat. És el que passa, per exemple, quan estàs a punt d'entrar a la recepció. Eleves la mirada cap amunt i et fa la sensació que el bloc tingui molts més pisos dels que realment té. No obstant, després hi ha moltes altres parts de l'edifici que són baixes, d'una altura similar a la mitjana de les edificacions de Barcelona. Aquests volums baixos són els que estan situats més a prop del pas dels vianants i dels altres edificis de la zona. El mateix voladís –que nosaltres anomenem portaavions– té una relació amb les cases que són prop del cinturó, i constitueix una espècie d'arc, sota el qual es pot passar.

–Ja que parlem d'altitud, ¿què opina de l'alçada mitjana de la construcció a Barcelona?

–No crec que augmenti l'altura mitjana de la seva edificació. Però és indubtable que hi ha d'haver edificis elevats: la ciutat creix ràpidament i no hi ha gaire terreny. No obstant, crec que s'ha de respectar aquest caràcter d'homogeneïtat i equilibri que sempre ha destacat a Barcelona.

De totes maneres, innovar sempre fa por. ¡A mi també em passa! Quan començo un projecte, em sap greu abandonar la situació prèvia… Però el dinamisme és necessari, perquè qualsevol cosa que es queda estancada inicia un procés de decadència. No es queda igual, com es podria creure, sinó que sempre va a pitjor.

–I en aquesta evolució ens hem de quedar sempre amb el que hem après. ¿Quina seria la lliçó que es desprèn d'aquest projecte?

–Que és possible fer un edifici alt que estigui en relació amb la ciutat, una construcció a la qual és molt senzill accedir des del carrer i amb un entorn públic molt interessant, del qual es beneficia tot el barri.

–Per tot plegat sembla que ha caigut en gràcia al veïnat. ¿Hi pot tenir alguna cosa a veure la simpatia que, com a dona, vostè pot despertar?

–Penso que les dones tenim unes capacitats fantàstiques, que sempre hem posat en pràctica, però potser poques vegades s'han valorat, potser també perquè la dona no necessita tant el crèdit social. Però el que abans fèiem únicament des de dins d'un nucli familiar, ara ho traslladem també al si de les empreses, des d'on es fa més visible. S'ha de descobrir que la dona sempre ha tingut un paper importantíssim i fonamental en la capacitat d'organització i de pacificació.

–¿Com es trasllada aquest tarannà femení a les construccions?

–Actualment veig l'arquitectura com un món bastant competitiu i brut, al qual nosaltres podem aportar moltes coses. De fet, estem en un moment en què l'arquitectura és bastant femenina, ja que estem més atents a l'entorn, fet que implica lidiar amb diversos temes i saber pactar. I aquestes són capacitats molt femenines.

LA LLIÇÓ

"És possible fer un edifici alt que estigui en relació amb la ciutat"

DINAMISME

"Qualsevol cosa que es queda estancada inicia un procés de decadència"

TAGLIABUE:

"La seu simbolitza una flama: segons d'on es miri o el moment del dia, ofereix una imatge diferent"

CONCEPTES CONSTRUCTIUS DEL NOU EDIFICI

Un important i imaginatiu repte tècnic

La nova seu de Gas Natural uneix diferents edificis en un sol volum uniformitzat per una cortina de vidres reflectants i perfectament comunicat per 18 ascensors

El complex compta amb un modern control horari i d'accessos

JORDI MATEOS
Àrea Monogràfics

La nova seu corporativa de Gas Natural ha suposat un repte tant arquitectònic com urbanístic, tècnic i des del punt de vista del disseny i els materials utilitzats. L'estructura de l'edifici, de 85 metres d'alt, comprèn 3.500 tones de ferro, i la seva façana ha estat construïda mitjançant un mur cortina prefabricat de muntatge ràpid. El complex disposa, així mateix, de 30.125 metres quadrats de superfície construïts sobre rasant i de tres plantes soterrani amb pàrquings que ocupen tot el solar, que en total suposen una superfície de 19.355 metres quadrats més.

Unes xifres que donen una idea aproximada dels volums d'un edifici que, des de la seva fase més embrionària, ha volgut convertir-se en un símbol visible i reconeixible de la Barceloneta i del conjunt de la ciutat.

INTEGRACIÓ DE DIFERENTS EDIFICIS

La torre d'oficines constitueix l'element més emblemàtic del conjunt: 20 plantes verticals unides a un segon volum horitzontal –anomenat portaavions– de 80 metres –35 dels quals en voladís–. Les dues construccions, amb vestíbuls, nuclis d'ascensors, instal·lacions i serveis independents, s'uneixen en un únic volum a partir de la quarta planta. Així mateix, la torre genera un element propi en voladís fins a la setena planta. Per una altra part, a l'edifici Salvat i Cascada, d'uns 4.000 metres quadrats construïts sobre rasant, se li afegeix un nou edifici d'uns 4.100 metres quadrats més, que s'incorpora al conjunt i amplia l'edificació cap a l'interior del solar. El pati de la part baixa entre els dos edificis acull la rampa d'accés de vehicles als soterranis.

La façana és un altre dels elements més importants de l'edifici i el seu acabat ha permès accentuar el caràcter de volum únic del projecte. Es tracta d'un mur cortina de vidre emmirallat amb reflex distorsionat, que amb el seu efecte permet reflectir l'entorn i evitar que les línies del forjat siguin visibles durant el dia. Igualment, confereix a l'edifici una imatge de volum que es confon amb les línies del cel.

ORDENACIÓ DE L'INTERIOR

El disseny dels diferents grups d'oficines dels edificis s'ha basat en la necessitat d'un aprofitament correcte de les zones de treball. Així, s'han reservat els espais interiors i la part interna de les plantes als nuclis centrals de circulació vertical i als passadissos, que condueixen als espais d'oficines situats a les zones més pròximes a les façanes i a les finestres.

Per moure's per l'interior de l'edifici, l'empresa d'origen finlandès Kone Elevadores hi ha instal·lat 18 ascensors amb tecnologia punta dissenyats per a edificis d'alt trànsit. Es tracta de grups de sis ascensors que responen a una mateixa crida, i escurcen els temps d'espera, amb capacitat per a 17 persones i un trajecte de 24 parades a una velocitat de 3,5 metres per segon.

ASPECTES MÉS COMPLEXOS

La singularitat del nou edifici ha requerit una dinàmica de control dels treballs innovadora i al mateix temps útil per afrontar els nous reptes que la professió i el mercat demanden. Segons la direcció d'execució d'obra, alguns aspectes tècnics de l'edifici han tingut una especial dificultat en la seva realització. Així, les tres plantes subterrànies es van executar amb el nivell freàtic un metre per sota del nivell del terreny natural. Aquest fet, a més de la complexitat de la impermeabilització del conjunt, va obligar a muntar una extracció continuada d'aigua a través de la llosa per rebaixar el nivell freàtic fins a aconseguir les càrregues i les pressions necessàries en el terreny. Pel que fa a l'edifici Torre, s'ha de destacar que, en primer lloc, es van aixecar els nuclis de formigó amb un sistema d'encofrat trepant, i després es van executar l'estructura metàl·lica i els sostres de planxa.

LA DISTRIBUCIÓ DE L'ESPAI PRIORITZA LES ZONES DE TREBALL AMB LLUM

ELS DESPATXOS SÓN A PROP DE LES FAÇANES I LLUNY DELS NUCLIS DE COMUNICACIÓ

L'ÚLTIM EN TECNOLOGIA

El complex també compta amb l'última tecnologia aplicada a edificis. L'empresa Spec s'ha encarregat d'instal·lar un sistema centralitzat de control horari i d'accessos a l'aparcament, visites, contractes o menjador. Aquest sistema permet, a més, la interacció entre empresa i treballador, l'aplicació d'un *software* específic i una àmplia gamma de terminals de disseny i fabricació pròpia que poden suportar tot tipus de tecnologies de lectura, des de banda magnètica o codi de barres fins a la biometria d'empremta o el DNI electrònic per accedir als diferents espais de l'edifici.

També s'ha tingut cura del disseny de complements interiors, com exemplifiquen les butaques ergonòmiques de l'auditori, fabricades expressament per l'empresa Alis. Per la seva part, Tasinsa s'ha encarregat del control de les certificacions d'obra, la valoració de preus contradictoris, el control de les variants i, principalment, de l'emissió d'informes econòmics i de l'evacuació de les consultes de la propietat.

Dues seccions diferents de la Torre del Gas.

MÓNICA RIQUELME

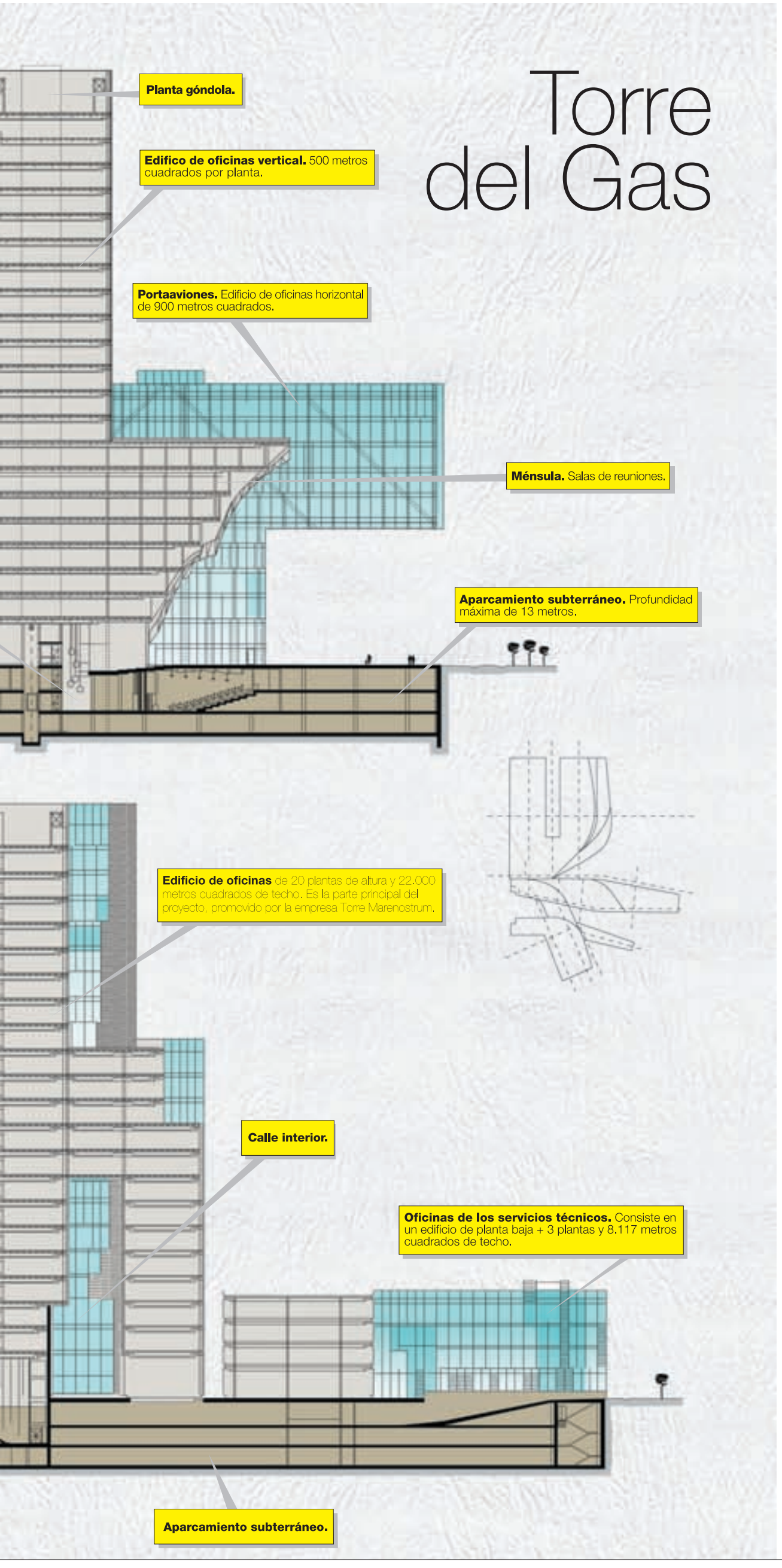

la fitxa

NOVA SEU DE GAS NATURAL

Durada de l'obra: octubre 1999-2007
Arquitectes: Enric Miralles i Benedetta Tagliabue
Despatx: Miralles Tagliabue EMBT
Client: Torremarenostrum SL i Gas Natural SDG SA

CONCURS

Directora de projecte: Elena Rocchi
Col·laboradors: Xavier Rodríguez, Tomoko Sakamoto, Javier García Germán, Daniel Roselló, Marc de Rooij, Umberto Viotto, Torsten Skoetz, Sania Belli, Josep Miàs, Marta Cases, Ezequiel Cattaneo
Maqueta: Fabian Asunción, Leonardo Giovannozzi, Francesco Matucci, Rafael de Montard, Sonia Henriques, Jan Löcke, Cristiane Stauss, Barbara Oelbrandt, Mette Olsen, Jad Salhab, Akira Kita, Annie Marcela Henao

PROJECTE BÀSIC

Directors de projecte: Elena Rocchi, Lluís Cantallops
Equip de projecte: Roberto Sforza, Andrea Landell de Moura, Lluís Corbella
Col·laboradors: Leonardo Giovannozzi, Fabrizio Massoni, Umberto Viotto, Mónica Batalla
Maqueta: Fabián Asunción, Rafael de Montard
Estructura: MC2, Julio Martínez Calzón
Instal·lacions: Typsa

PROJECTE EXECUTIU

Director de projecte: Josep Ustrell
Equip de projecte: Elena Rocchi, Andrea Salies Landell de Moura, Lluís Corbella, Roberto Sforza, Montse Galindo, Eugenio Cirulli, Marco Darío Chirdel, Adriana Ciocoletto, Liliana Sousa
Col·laboradors: Miguel del Olmo, Elena Nedelcu, Nagy Péter Sándor, Christian Kreifelts, Davin Robinson, Celine Carbes, Paulo Carneiro, Bernardo Figueirinhas, Katrin Wittman, Fabio Sgroi, Alexandra Spiegel, Federica Gozzi, Ludwig Godefroy, Laura Valentini, Massimo Chizzola, Santiago Crespi, Adelaida Passeti
Maqueta: Christian Molina, Stefan Geenen, Maria Pierres, Felipe Bernal, Abelardo Gómez, Daniel Erfeld, Jordi Rollan, Miguel Sánchez, Ana Stoppani, Dirk Mayer, Nuno Rodríguez, Gabriele Rotelli, Rocco Tenca
Estructures: Julio Martínez Calzón, MC2 Estudio de Ingeniería
Instal·lacions: PGI Grup
Aparelladors: CIC M. Roig i Assoc. SL
Façana: Bellapart, Francesc Arbós
Il·luminació: BM, Birgit Walter
Projecte antiincendis: Projectes SA

OBRA PRIMERA FASE

Directors d'obra: Benedetta Tagliabue, Josep Ustrell
Col·laboradors: Elena Rocchi, Andrea Landell de Moura, Lluís Corbella, Adriana Ciocoletto, Liliana Sousa, Marco Darío Chirdel, Eugenio Cirulli, Montse Galindo
Enginyer d'estructures edifici Gas Natural: MC2
Enginyer d'estructures edifici Salvata antic: IOC, Nilo Lletjos
Director de projecte: Inmobiliaria Colonial, Antonio García Bragado
Direcció execució d'obra: Marçal Roig Espigul i Joan Espuña Vila (Construcció i Control, M. Roig i Ass.)
Constructores: Terratest (excavacions, murs pantalles i fonaments) i Dragados (estructura)
Instal·lacions: PGI, EMTE
Façana: Permasteelisa
Vidres de la façana: Glaverbel
Góndoles: Aesa
Ascensors: Kone
Fusteries: Frapont, Tecram
Il·luminació: Philips

OBRA PRIMERA FASE

Constructora: Gruman (interiors edifici i auditori)
Acústica: Audioscan
Mobles: Ahrend, Soldevila, Alis, Sellex, Wilkham
Il·luminació: Luis Polsen
Mampares: Clestra

l'opinió dels veïns

PER DAVID SABATÉ

Nova icona per a la Barceloneta

Els veïns i comerciants del barri han de conviure, a partir d'ara, amb un edifici que ha canviat completament la fesomia de la zona. La majoria consideren que la construcció aporta un contrast estètic favorable, més llum i un plus de modernitat que beneficiarà els petits comerços de l'entorn.

LEO FACCIO

Carmen FERNÁNDEZ
MESTRESSA DE CASA

"Em sembla un edifici molt bonic. Hi passo per davant gairebé cada dia, perquè vaig a nedar aquí a prop, a la piscina del passeig Marítim, i m'agrada veure'l al passar. He vist com ha anat creixent. Crec que el barri de la Barceloneta també se'l mereix i que li anirà bé per atraure més gent i ser encara més conegut".

María Rosario OLIVERA
MESTRESSA DE CASA

"Encara que des de casa no el veig directament, hi passo sovint per davant i crec que a la vista està molt bé. Com a edifici i com a disseny fet per uns arquitectes és espectacular i em sembla molt original. Reflecteix la llum i sembla gairebé del futur. Suposo que la gent que hi treballa hi deu estar a gust i ho deu tenir tot molt modern".

Plácido OTERO
JUBILAT

"Crec que treballen a l'edifici unes mil persones, i això, sens dubte, és positiu. En canvi, als veïns ens suposa més problemes amb l'aparcament i també em sembla que es reguen menys els carrers adjacents. Això sí, gràcies als seus vidres ara em toca el sol dues vegades al dia, quan surt al matí i també al vespre".

Juana LÓPEZ
CONSERGE

"No hi entenc gaire d'arquitectura però no m'acaba de convèncer. No m'agrada gaire un edifici d'aquesta altura aquí al mig, al costat de totes aquestes cases més baixetes. Confio que un bloc d'aquestes característiques comptarà amb un bon servei de manteniment per conservar les instal·lacions en el millor estat possible".

José Antonio MARTÍNEZ
COMERCIAL

"L'edifici en si està bé. No el veig directament des de la finestra de casa meva, però crec que totes les repercussions que pugui tenir són positives. A més, crec que és un element bo per al barri, perquè atraurà moltes persones i les pot motivar a veure i conèixer millor la Barceloneta, els seus carrers, les seves places i els seus comerços".

Adriana PARELLADA
PASTISSERA

"Visualment i arquitectònicament l'edifici és molt bonic i molt modern, però crec que no suposa gaires avantatges per als veïns que vivim aquí al costat, que tenim servei de Gas Natural i volem fer gestions o reclamacions a la companyia. El veig molt bé des de casa de la meva mare, encara que prefereixo veure el zoològic".

Alba BAILERA
CARTERA

"M'agrada la forma que té. Com que és a prop del mar, suposo que han volgut relacionar-lo amb les onades. A l'estar cobert de miralls, també reflecteix el blau del cel. Crec que lliga molt amb la zona i que s'integra molt bé amb el barri. Potser d'entrada no ho sembla, però també aporta un punt diferent respecte a l'entorn que està bé".

Agustí SANTAMARÍA
VERDULER

"M'encanta, sobretot per la ubicació que té de cara al mar. També m'agrada perquè sorprèn la gent. És una obra arquitectònica preciosa i molt original. Tinc la impressió que el barri hi guanyarà, perquè hi ha moltes persones que treballen a l'edifici i que ja han començat a anar a comprar als comerços dels voltants".

Josep GARCIA
PENSIONISTA

"Em sembla molt bonic com a edifici. Crec que suposa un canvi important i molt positiu per a la fesomia de la Barceloneta. Aquesta zona en concret ha millorat molt els últims anys. El veig sencer de cara des de casa del meu pare. Crec que encaixa molt bé amb el barri i que contribueix a modernitzar tota la zona".

Montserrat PALMA
MESTRESSA DE CASA

"Crec que millora molt el barri, sobretot pel contrast que suposa respecte a la part més antiga. A nivell estètic el trobo molt atractiu. Crec que també suposarà que hi hagi més moviment de persones en aquesta zona de la Barceloneta, i això contribuirà a donar-li més vida, sobretot a nivell comercial i de gent als bars de l'entorn".

Joaquim FIGUERES
JUBILAT

"No el trobo ni bé ni malament. El que és clar és que és diferent. Suposo que prosperar implica coses com aquesta. El bloc que queda penjant és impactant, sembla que s'hagi de caure, però els experts asseguren que no, i hi hem de confiar. El veig des de casa meva i em sembla bonic, però també m'agradaria veure'l per dins".

Paula FERNÁNDEZ
EN ATUR

"El principal avantatge que té per a mi aquest edifici és que gràcies als vidres que el cobreixen reflecteix la llum solar i puc tenir més hores de llum a casa, tant al matí com a la tarda. Estèticament em sembla bé, i quan arriba el capvespre és molt bonic. També m'agrada molt la zona enjardinada que hi ha al seu entorn".

Empreses que han col·laborat en la construcció de l'edifici corporatiu de **Gas Natural**.

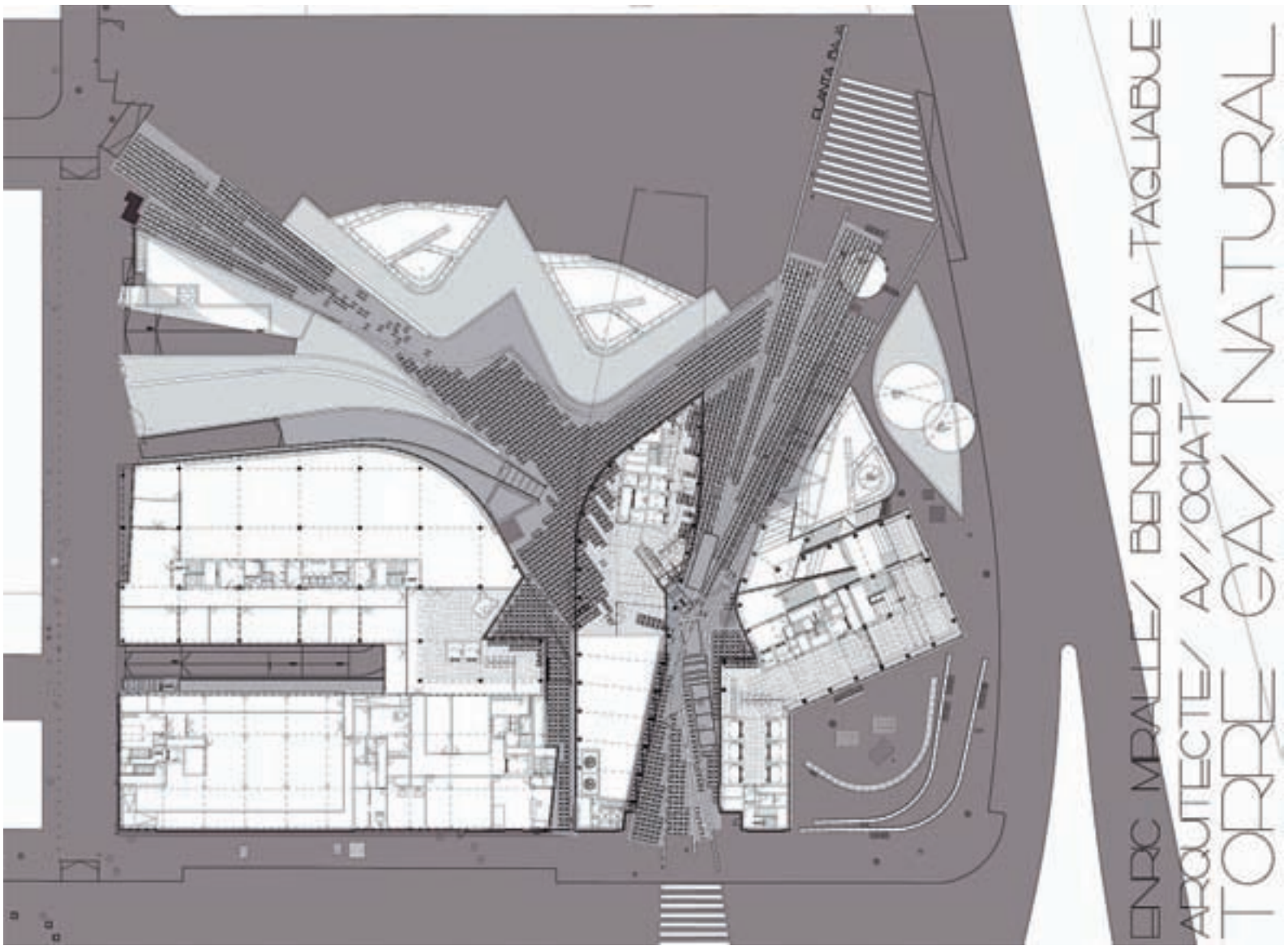

Alterra
Moquetes i alfombres
Travessera de Gràcia, 12
08021 Barcelona
932 005 707

Arkitektura
Mobiliari
Via Augusta, 185
08021 Barcelona
933 624 720
www.arkitektura.es

Clestra Hauserman
Mampares
Princesa 2-9
28008 Madrid
915 429 094
www.clestra.es

Gruman,s
Contractista Implantació
Gran Via de les Corts Catalanes 230
08004 Barcelona
932 967 667
www.grupogruman.com

Kone
Elevadors
C/ Montanya núm.10
08026 Barcelona
932 660 167
www.kone.com/es

Sogesa
Instal·lacions Mecàniques i climatització
C/ Potosí, 20
08030 Barcelona
933 452 600
www.sogesa.es

Spec
Equips de seguretat
C/ Caballero, 79
08014 Barcelona
932 478 800
www.singular-tech.com
www.specsa.com

Tasinsa
Serveis de quantificació econòmica
Avda. Diagonal, 468 3r A
08006 Barcelona
934 670 707
www.tasinsa.com

Cap al futur. A Gas Natural continuem creixent i superant nous reptes. Més de 10 milions de clients a 10 països avalen els nostres 160 anys de trajectòria i de lideratge en el sector del gas i destaquen el nostre caràcter internacional. Amb el mateix impuls i la mateixa il·lusió, avancem amb transparència sense perdre els orígens, amb qualitat de servei i respecte al medi ambient com a trets fonamentals del nostre compromís empresarial. Dia a dia ens marquem un nou horitzó per arribar més lluny.

EXPO ZARAGOZA 2008

gasNatural